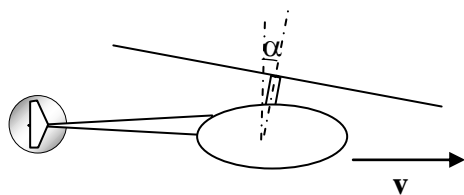

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Национално есенно състезание по физика – Баня, 17-19.10.2006
Тема за 11. – 12. клас

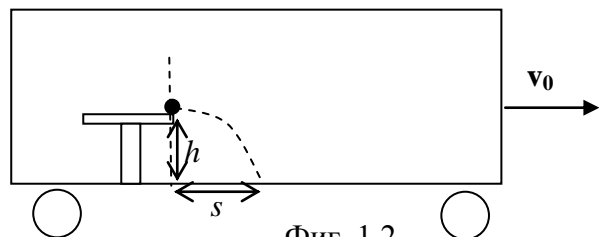
Задача 1. Двете подусловия на задачата са независими. И в двете подусловия приемете, че земното ускорение е $g = 10 \text{ m/s}^2$.

а) На какъв ъгъл α спрямо вертикалата трябва да бъде наклонена оста на витлото на хеликоптер, за да може хеликоптерът да се движи с постоянна скорост $v = 30 \text{ m/s}$ в хоризонтално направление (фиг. 1.1)? Масата на хеликоптера е $m = 2000 \text{ kg}$. На хеликоптера действа сила на съпротивление на въздуха с големина $f = kv^2$, където $k = 2 \text{ kg/m}$ е коефициент на пропорционалност.

Упътване. Ако ъгълът α е изразен в радиани, можете да използвате с точност до две значещи цифри приблизителните равенства: $\sin \alpha \approx \text{tg} \alpha \approx \alpha$, когато $\alpha < 0,25 \text{ rad}$ (15°). **(5 точки)**

Фиг. 1.1

Фиг. 1.2

б) Влак се движи с постоянна скорост $v_0 = 50 \text{ km/h}$. На ръба на масичката в едно от купетата по посока на движение на влака, е поставено малко топче (фиг. 1.2). Вlakът започва да спира с постоянно ускорение $a = 1 \text{ m/s}^2$. На какво разстояние s от ръба на масичката в хоризонтално направление ще падне топчето? Височината на масичката е $h = 50 \text{ cm}$ **(5 точки)**

Задача 2. Стопяем предпазител (бушон) е изработен от медна жичка с кръгово напречно сечение с диаметър $d = 0,1 \text{ mm}$. Температурата на топене на медта е $t_0 = 1085^\circ\text{C}$, специфичното съпротивление на медта – $\rho = 1,75 \cdot 10^{-8} \Omega \cdot \text{m}$, а константата на Стефан-Болцман – $\sigma = 5,67 \cdot 10^{-8} \text{ W} \cdot \text{m}^{-2} \cdot \text{K}^{-4}$. Приемете, че жичката излъчва като абсолютно черно тяло и, че специфичното съпротивление на медта не се променя с температурата.

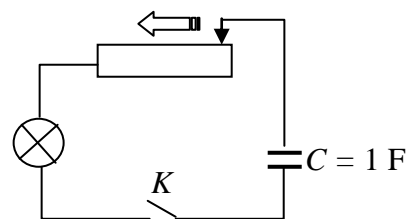
а) Каква е максималната големина I_{max} на електричния ток, който може да протича през предпазителя? **(7 точки)**

б) Колко ще бъде температурата на жичката, ако през предпазителя протича ток с големина: $I = \frac{1}{2} I_{\text{max}}$? **(3 точки)**

Задача 3. В последните години благодарение на нанотехнологиите бяха създадени т. нар. свръхкондензатори, чийто капацитет достига 1 F. Свръхкондензаторите могат да се използват за временно съхранение на

електроенергия в редица устройства – автомобили, компютърни захранвания и т. н.

На фиг. 3 е показана схема за захранване на електрическа лампа от свръхкондензатор с капацитет $C = 1 \text{ F}$. Нормалният работен ток на лампата е $I_n = 1 \text{ A}$, а нормалното ѝ работно напрежение – $U_n = 10 \text{ V}$. Лампата е свързана към кондензатора чрез реостат с променливо съпротивление. Преди затварянето на ключа K напрежението върху кондензатора е $U_0 = 100 \text{ V}$.

Фиг. 3

След затварянето на ключа, плъзгачът на реостата започва да се движи. При това съпротивлението на реостата се променя с времето така, че през лампата тече постоянен ток, равен на нормалния ѝ работен ток.

а) Колко време t през лампата ще тече такъв ток, че тя да свети нормално?

(4,5 точки)

б) Намерете КПД на веригата, т.е. отношението Q_L/Q , където Q_L е количеството енергия, отделено в лампата по време на нейната нормална работа, а Q – общото количество енергия, отделено във веригата за същото време.

(3,5 точки)

в) Намерете по какъв закон $R(t)$ трябва да се променя съпротивлението на реостата, така че през лампата да протича постоянен ток I_n .

Изразете отговора чрез зададените в условието величини.

(2 точки)